

כחול-לבן תוצרת סין

ח'כ שלי יחימוביץ'
אא

הפיכת המושג כחול-לבן לסלוגן שיווקי ריק מתוכן, תוך ריסוק שיטתי של התעשייה הישראלית, היא העדפה מודעת, שגויה וטרגית של כלכלת שקר ופגיעה ביסודות הכלכליים האיתנים שלנו

לפני שנה חוקקתי, יחד עם חכ"ם ממוגון סיעות, את חוק הטקסטיל הביטחוני, המחייב את הצבא, המשטרה והשב"ס לרכוש טקסטיל בישראל גם אם המכרו הסיני, או התורכי, זול בחמישים אחוז. שבועות מעטים אחרי שהחוק נכנס לתוקף, נוספו יותר מאלף מקומות עבודה במתפרות במעוזי האבטלה והעוני: בערי פיתוח ובישובים ערביים ודרוזים. אלף מקומות עבודה, בעלות מינימלית, בלי לפרוץ את מסגרת התקציב, ובלי לשפוך מאות מיליונים על ויסקונסיין, בלי לשלם דמי אבטלה וקיצבאות למוזבטלים.

לא המצאנו את הגלגל, זו הייתה העתקה כמעט מוחלטת של החוק האמריקאי המחייב את כוחות הביטחון שם - ממשמר החופים ועד המארינס - לרכוש טקסטיל בצפון ובדרום קרוליינה, מדינת טקסטיל. הסכמי הסחר הבין-לאומיים מחריגים את כוחות הביטחון בעולם כולו ומאפשרים להם להעדיף תוצרת מקומית. אין מדינה מערבית שאינה מנצלת את הפירצה הזאת להעדפת תוצרתה שלה. אצלנו, במדינה ביטחונית, שהיא אפשר לחולל בתעשייתה פלאים בעזרת מנוע הביטחון - היה צריך לנהל מאבק של ארבע שנים כדי לאנוס את משרד האוצר בחקיקה פרטית ולאפשר לשוטרים ללבוש מדים כחול-לבן ולחיילים לישון באוהל כחול-לבן.

כלכלת אמת וכלכלת שקר

בסרטון מפורסם וישן, שחור לבן, מנופף **מילטון פרידמן**, הכוהן הגדול של הקפיטליזם ואביהם הרוחני של רייגן, תאצ'ר ונתניהו - בעיפרון. פרידמן מתאר כך, באהבה ובהתלהבות דתית כמעט, את כוחות השוק שהביאו אלפי ידניים ומוחות לייצר את העיפרון, ואת ההמונים שיהנו מהמוצר. קשה להאמין, אבל בחלוף השנים מתעוררים געגועים אפילו לקפיטליזם של פרידמן. הוא חי בעידן אחר, שבו תאגיד באמת יצר עיפרון.

מאז, נפערה תהום עמוקה מאוד בין כלכלת אמת, כזאת שבאמת מייצרת משהו, ובין כלכלת שקר שרלטנית ופרזיטית. כלכלת אמת היא כלכלה יצרנית שיש בה זימות, תעוזה, חריצות ומעוף. בראשיתה רעיון, או המצאה, או צורך אמיתי שיש לספק. בא תעשיין, או יזם היי-טק, מקים מפעל, מעסיק בו עובדים המפרנסים את משפחותיהם בכבוד, משווק את תוצרתו. בסוף התהליך יש מוצר, בין אם הוא נעל או קופסת שימורי תירס, ובין אם זה מוצר היי-טק, חומרה ותוכנה כאחד. מדובר בתעשייה יצרנית שהיא נשמת אפה של חברה בריאה, שיש בה צמיחה, שיש בה תעסוקה, שיש בה שגשוג, שיש בה כלכלה מאוזנת ויציבה.

מולה, וההיפך המוחלט שלה - כלכלת שקר, שכל כולה נסמכת על תרגילים ועל מכשירים פיננסיים מורכבים, תספורות, בעלות מוזהר על חברות בנות, נכדות ונינות, בעלי שליטה המוכנים לפגוע אפילו בתאגיד שבשליטתם לטובת אינטרסים צרים. תעשיית השקר אינה מייצרת דבר ואינה תורמת לחברה, להיפך. היא הרסנית, מחוללת אי שוויון, ומתמחה בהפיכת כסף שהושג בעבודה קשה לרווחי הון של מעטים.

הפיכת המושג כחול-לבן לסלוגן שיווקי ריק מתוכן, תוך ריסוק שיטתי של התעשייה הישראלית, היא העדפה מודעת, שגויה וטרגית של כלכלת השקר, ופגיעה ביסודות הכלכליים האיתנים שלנו. שימו לב לאוזלת היד המשונה של המדינה בכל הנוגע לכלכלת השקר - "חוסר היכולת" הנוגע ללב למנוע תספורות, למנוע עיסקאות בעלי עניין, לרסן את שכר הבכירים, להגביל את דמי הניהול, למנוע פירמידות של שליטה, ולעומת זאת, כמה הרס מכון ופעיל של תעשיית אמת: פתיחת שווקים להיצף של יבוא, העדפה בוטה וחסרת רסן של מכרזים זולים מחו"ל, ריקון כמעט מוחלט של מסלול המענקים בעידוד הקצעות הון ובמענקי המדען הרשי, אולת יד גיוס משקיעים.

הסכמי הסחר הבין-לאומיים מחריגים את כוחות הביטחון בעולם כולו ומאפשרים להם להעדיף תוצרת מקומית. אין מדינה מערבית שאינה מנצלת את הפירצה הזאת להעדפת תוצרתה שלה. אצלנו, במדינה ביטחונית, שהיא אפשר לחולל בתעשייתה פלאים בעזרת מנוע הביטחון - היה צריך לנהל מאבק של ארבע שנים כדי לאנוס את משרד האוצר בחקיקה פרטית ולאפשר לשוטרים ללבוש מדים כחול-לבן ולחיילים לישון באוהל כחול-לבן

אם שר אוצר במדינה אירופאית היה מחליט, למשל, לפתוח את השווקים לייבוא חקלאי על חשבון חקלאות מקומית, כפי שקרה אצלנו, היו סוקלים אותו בעגבניות. במדינות ה-OECD המגמה העדכנית כיום היא לחזק ייצור מקומי. אבל אנחנו מדשדשים מאחור, שבויים במנטרות שהעולם התפכח מהן

מעדיפים את המכרז הזול

היש חולק על כך שבין יעדיה של המדינה נכללים גם צמצום העוני, הגנה על מטה לחמו של מעמד הביניים, יצירת מקומות תעסוקה, צמיחה וגביית מסים? ובכל זאת, שוב ושוב, כשמשרד הביטחון יוצא למכרז - הוא מפסיק להיות חלק מהמדינה ומיעדיה, מתנתק מעמנו והופך להיות פירמה עסקית שמעדיפה את המכרז הזול. בהעדפת המכרז הזול אכן יש רווח מידי, אבל, בטווח הארוך מדובר בהתאבדות. כך גם האובססיה התורנית לפתיחת השווקים ליבוא חסר רסן, תוך התרת כל חסם. זהו שעה שישיראל ממילא חתומה על הסכמי סחר בין-לאומיים, מייבאת ומייצאת. גם זו פגיעה ישירה בתעשיית האמת, והשחרתה של הכלכלה הספקולטיבית איתה מתמיד. היה תעשיין, או איש היי-טק, ותקבל כתף קרה. היה פיננסייר או יבואן ותקבל מחיאות כפיים וצמרת פוליטית חנונית. היה עובד אמיתי במפעל אמיתי, והמדינה כבר תחייב שבקירוב תיחזק לדמי אבטלה או ל"השמה" כעובד קבלן בחצי משרה.

אם שר אוצר במדינה אירופאית היה מחליט, למשל, לפתוח את השווקים לייבוא חקלאי על חשבון חקלאות מקומית, כפי שקרה אצלנו, היו סוקלים אותו בעגבניות. במדינות ה-OECD המגמה העדכנית כיום היא לחזק ייצור מקומי. אבל אנחנו מדשדשים מאחור, שבויים במנטרות שהעולם התפכח מהן, בניצוחו של נתניהו, הממשיך לשנן את מילטון פרידמן כאילו לא קרה דבר.

ציונות, ואפילו פטריטיזם, אינם הפחדה באיום האיראני תוך שימוש במוטיבים של שואה. ציונות ופטריטיזם הם כחול-לבן, על כל משמעויותיהם הסימבוליות, הכלכליות, החברתיות והמוסריות.

הכותבת היא י"ר מפלגת העבודה

כחול-לבן בסכנת סגירה

בשל שיקולים כלכליים זניחים עמד משרד הביטחון להפסיק לרכוש נעלי צבא שיוצרו בישראל

אלון שפירא

בשנת 2000 זכתה חברת בריל במכרז לייצור נעלי צבא בטכנולוגיה חדשה והמתקדמת מסוגה בעולם - הורקת גומי דו-שכבתי. בשנת 2004 סופקו הנעליים הראשונות, פרי מאמץ פיתוח משותף עם גורמי צה"ל ובהשקעה של כ-25 מיליון שקלים, שמומנה במלוואה ע"י בריל. המפעל מספק היום לצבא 85 אלף זוגות נעליים בשנה ואנשי צה"ל ומשרד הביטחון זכו לשבחים ופרסים (פרס ראש אט"ל, פרס מנכ"ל משהב"ט) על פיתוח הנעל.

והנה באוגוסט 2011 נמסרה לחברת בריל הודעה ממשרד הביטחון בדבר העברת ייצור הנעליים לחו"ל. זאת בזמן שלחברה הסכם עם המשרד לאספקת נעליים עד סוף שנת 2012.

יש לציין כי כ-8 השנים האחרונות בריל מפעילה את מפעל הנעליים היחיד בישראל שמייצר נעליים צבאיות לצה"ל. לצה"ל, מן הסתם, יש עניין גדול בכך שמפעל נעליים כזה יפעל בישראל. נתון זה אושר והודגש ע"י כל הגורמים במשרד הביטחון, כולל מנכ"ל משרד הביטחון, שכן במצב חירום או מלחמה, לא בטוח שניתן יהיה לייבא נעליים מחו"ל.

זאת ועוד, המפעל מפרנס מעל 100 עובדים ומייצר נעליים שמתאמות במיוחד לצה"ל, על-פי כל הדרישות והתקנים הצה"ליים ובהתאמה לתנאי האקלים המקומיים. מפעל זה הוא היחיד בארץ המסוגל לייצר נעליים צבאיות, ובו ציוד ייחודי וייעודי לייצור הנעליים. סגירתו תגרום לכך שלעולם לא יתכן ייצור נעליים צבאיות בישראל.

אפילו ח'כ שלי יחימוביץ', שיומה את "חוק הטקסטיל הביטחוני", לא העלתה על דעתה שתחת ההגדרה "טקסטיל" לא נכללים גם נעליים, ומאז היא פועלת לתיקון החוק. אמנם רוח החוק הייתה ברורה, אבל החומר, כידוע, גובר על הרוח. וכך ביד אחת קוראת המדינה לאורחיה לרכוש מוצרים מתוצרת כחול-לבן וטורחת להוציא מיליונים על קמפיינים בנושא, וכידה האחרת רוכשת תוצרת חוץ גם כשאינה חייבת בכך. על משרד הביטחון נתמחה ביקורת חריפה לפיה בשל שיקול כלכלי קר ותמורת חיטון זניח, מוכן המשרד לשלוח את 130 עובדי המפעל הביתה, רבים מהם מבוגרים וללא השכלה גבוהה שיתקשו להיקלט מחדש בשוק העבודה. בינתיים בעקבות ביקורת של ועדת הכספים של הכנסת הנחה שר הביטחון, **אהוד ברק**, את אנשי משרד הביטחון לבחון שוב את האפשרות להמשיך לרכוש נעליים מחברת בריל בהנחה שיעמדו בדרישות האיכות של צה"ל. "חובתנו לפעול ככל שניתן למען העובדים ולסייע לכך שימשיכו לעבוד ולהתפרנס בכבוד", אמר ברק.

אגב, אבסורד רודף אבסורד בסיפור הזה: הנהלת המפעל קראה בשנים האחרונות את המפה וניסתה להרחיב את הפעילות לחו"ל, כדי להפחית את התלות בצה"ל. וראו איזה פלא, מהר מאוד גילו בבריל שמדינות נאורות אינן מוכנות לרכוש נעליים צבאיות תוצרת חוץ. הן ישלמו כפול, הן ישלמו פי-שלושה, אבל הן לא יתבוו. בישראל, ארץ זבת חלב ודבש, רוכשים נעליים צבאיות אפילו מטורקיה, עוד לפני הרומן החדש עם ספק הנעליים מאמריקה. אפשר רק לחוש מה חושבים על זה הטורקים.

צילום: נדב לרון